

Shrnutí

Jednou z prvních velkých akcí, která se letos mohla uskutečnit i fyzicky, nejen v online prostoru, byl 8. ročník národní konference **Naše bezpečnost není samozřejmost**, který proběhl 22. června 2021 v Míčovně Pražského hradu. Sešli se na něm opět zástupci vlády České republiky, ministerstev, Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, ale i odborníci z oblasti bezpečnosti. Další účastníci byli připojeni vzdáleně prostřednictvím živého přenosu.

Předseda Jagello 2000 **Zbyněk Pavlačík** se po přivítání účastníků věnoval současné bezpečnostní situaci, kdy v naší zemi dochází ke konjunkci dvou krizí, koronavirové a bezpečnostně-politické, která je navázána na rusko-české vztahy. Pavlačík také připomněl výročí 30 let od rozpuštění Varšavské smlouvy, jenž pomohlo otevřít dveře euro-atlantické integraci regionu střední a východní Evropy. Dále představil analýzu odpovědí 22 expertů ze šesti zemí světa (Česká republika, Německo, Maďarsko, Japonsko, Slovensko, USA), kteří měli možnost se vyjádřit, jak hodnotí vývoj bezpečnostní situace a výzvy, před kterými stojí nejen Česká republika, Severoatlantická aliance, ale i svět. Šlo o zástupce státní správy, bezpečnostní sféry, průmyslu, NGO, think-tanků a akademické sféry. Tito experti se nezávisle na sobě shodli na tom, že současné obranné a bezpečnostní hrozby jsou komplexní a pro udržení ekonomické prosperity a stability je nutné kontinuálně investovat do všech obranných systémů. Mezi tři největší rizika pak zařadili asertivní chování Ruska a Číny a hybridní hrozby.

Prezident republiky **Miloš Zeman** pozdravil účastníky prostřednictvím zdravice, ve které připomněl, že nám „pandemie ukázala, jak a kde bychom mohli být zranitelní“, a poděkoval příslušníkům ozbrojených a bezpečnostních sil za to, jak během koronavirové krize obstáli.

Premiér **Andrej Babiš** také ocenil skvělou práci Armády České republiky a zdůraznil, že členství v NATO považuje za naprosto zásadní. Dále připomněl, že vláda navzdory krizi zvýšila výdaje na obranu na úroveň 1,44 % HDP.

První panelová diskuse se věnovala **reflexi summitu NATO v Bruselu**, jenž se uskutečnil týden před konferencí.

Ministr zahraničních věcí ČR **Jakub Kulhánek** připomněl, že členství v EU a NATO nám dává takové bezpečnostní garance, jaké jsme nikdy v naší historii neměli, a proto je zásadní pro dosažení klíčového zájmu České republiky. Tím je, aby Evropa byla místem bezpečí, kde se upřednostňuje spolupráce před soupeřením: „Zajištění bezpečnosti je něco, co by nás mělo spojovat a nutit nás hledat shodu.“ Spojenci na summitu NATO ukázali, že chtějí spolupracovat, a nová americká administrativa vedená Joe Bidenem pak projevila ochotu naslouchat. Spojenci také jasně podpořili Českou republiku v kauze Vrbětice a odsoudili Rusko za to, že ČR s USA umístili na seznam nepřátelských zemí.

Podle ministra obrany ČR **Lubomíra Metnara** summit v Bruselu ukázal, že pro NATO zůstává naprosto klíčovou kolektivní obrana. Významným rozhodnutím byla podpora moderních technologií, na jejichž výzkumu a vývoji se NATO aktivně podílí. Metnar vyzdvihl důležitost obranných výdajů, které vláda od roku 2014 více než zdvojnásobila, a vyjádřil přání, aby nová vláda, jež vzejde z podzimních voleb, dále pracovala na posilování a budování pozice České republiky jako spolehlivého a důvěryhodného spojence.

Ministr obrany Slovenska **Jaroslav Naď** ocenil způsob, jakým fungovaly slovenské obranné síly v rámci krizového řízení při boji s pandemií. Slovensko sice v minulém roce překonalo hranici

2 % HDP do výdajů na obranu, došlo k tomu však neplánovaně, mimo jiné poklesem HDP. Dalo si proto za cíl tuto úroveň do roku 2024 dosáhnout udržitelně, protože dostatečné a předvídatelné investice do obrany jsou nezbytné pro přípravu na budoucí krizi. Strategicky uvažující a zodpovědní politici by totiž neměli sledovat pouze to, co se děje dnes, ale zároveň mít na zřeteli to, co se bude dít v budoucnu.

Všichni řečníci prvního panelu vyjádřili nesouhlas se stahováním amerických a aliančních vojáků z Afghánistánu, kterým poděkovali za jejich službu na této misi. NATO by mělo podle nich i nadále podporovat afghánskou vládu a tamní bezpečnostní síly, aby mohly účinně bojovat proti teroristům a radikálům.

Prostřednictvím videokonference hovořila německá ministryně obrany **Annegret Kramp-Karrenbauer** o tom, jak je stále složitější ochránit naši svobodu a bezpečnost. Nelze je brát pouze jako regionální, ale kyberprostor nebo klimatické změny ukazují, že bezpečnostní otázky jsou globální. Dění v Asii tak může snadno způsobit krizi v Evropě. Právě Evropa je přítom oblastí, kde se tato provázanost projevuje stále citelněji. Přispívá k tomu aktivně Čína, která využívá ekonomickou sílu a investice k tomu, aby Evropu rozdrobila. Rusko se pak snaží o to stejné pomocí propagandy a dezinformací. Dle slov ministryně je nutné udržitelně zvýšit investice do obrany, důležitá je také spolupráce mezi EU a NATO. Na jednu stranu dokáže silná EU posílit NATO i bezpečnost obecně, NATO pak zůstává pro Evropu silným nástrojem bezpečnostní politiky, který propojuje Evropu a Severní Ameriku. Toto jsou tak dohromady tři důležité pilíře bezpečnosti: NATO, USA a EU.

Druhá panelová diskuse se věnovala **strategickému šoku způsobenému covidem-19** z pohledu armády a mezinárodního obchodu. **Arm. gen. Aleš Opata**, náčelník generálního štábu Armády ČR, vyzdvihl, že Armáda České republiky má v současnosti největší podporu v historii, a to jak od obyvatelstva, tak od politiků a rozpočet na obranu se od roku 2016 zdvojnásobil. Bohužel se podle něj naplňují hrozby a rizika, které známe ze strategických dokumentů. V současnosti se tak potýkáme s konvenčními hrozbami, terorismem, kybernetickými a informačními útoky, hybridními aktivitami, nestátními aktéry, autoritářskými režimy nebo riziky v kosmickém prostoru. Byl to ale covid-19, který jasně ukázal, že mnohým hrozbám není možné čelit nacvičenými postupy, ale je nutné se umět adaptovat. Právě schopnost rychlé adaptace je pro moderní armádu nezbytná: „Covid byl strategickým šokem a strategický šok vždy přijde náhle, ale nikdy náhle neodezní. Strategický šok perfektně prověřil odolnost státu a ukázal na všechna slabá místa.“ Díky covidu se ale naopak pozitivně projevila i mobilizaci a soudržnost obyvatelstva.

Gen. Opata dále představil pět priorit, které v armádě dlouhodobě prosazuje: modernizaci, nové schopnosti (kybernetické síly nebo další manévrový prvek), nový systém velení a řízení, projekty rychlého dopadu (zejména vybavení vojáků) a posílení personálu.

Michal Kořan, zakladatel a předseda rady Global Arena Research Institute, se zaměřil na de-globalizaci a de-coupling, které vytváří podmínky pro vznik více konfliktů. Rizikem může být současný trend, kdy dochází ke zpomalování globalizace, tedy poklesu kapitálu, zboží a turismu, zatímco digitální globalizace prozatím přetrvává a nacionalizace stoupá. Nejdelsí doba čekání na zboží za posledních 40 let vede k nárůstu cen potravin a komodit, což koreluje s nárůstem vnějších a vnitřních konfliktů. Musíme být tedy připraveni na konvenční konflikty, a to i v našem sousedství. Střední Evropa přitom není na tuto situaci dobře připravena a je velmi zranitelným cílem. Oproti jiným částem světa totiž dostatečně neinvestuje do vývoje, výzkumu, byznysu a do vysokého školství. Koronavirová pandemie také ukázala jasnou potřebu silnějšího transatlantického kontaktu.

Hosté třetí panelové diskuse nabídli mnoho úhlů pohledů na téma **Bezpečnost v éře dezinformací, šedá zóna jako nová doména a systém protikrizové ochrany: co hrozí a co zmůžeme?**

Podle moderátora **brig. gen. (v zál.) Karla Řehky**, ředitele NÚKIB, není covid první a ani poslední strategický šok, který zažíváme. Dnes se často setkáváme s hrozbami, které nezapadají do tradičně vymezené hranice mezi mírem a válkou, kde probíhá soupeření jak státních, tak nestátních aktérů. Dnešní protivníci tzv. hybridních kampaní využívají zranitelností v jakékoli oblasti společnosti. Největším nebezpečím rizikem těchto kampaní je obtížnost je správně zachytit, identifikovat, vyhodnotit, odhalit jejich původce a jeho cíle a následně přijmout stejně koordinovanou reakci. Měli bychom se však především ptát, zda máme uvnitř společnosti shodu na našich klíčových sdílených hodnotách a zda máme jako společnost vůli je bránit.

Tomáš Kopečný, náměstek pro řízení sekce průmyslové spolupráce Ministerstva obrany ČR, považuje za největší současnou výzvu technologie, jejich kontrolu, způsob jejich rozvoje, naše povědomí o tom, co všechno dokáže a jak je můžeme využít my. Naším problémem je, že si nejsme dostatečně vědomi toho, co máme, jak to máme využít a co nám chybí. Stačí přitom málo, abychom se stali lídry v nějaké oblasti, ale musíme vědět, co máme a jak s tím nakládat.

Podle **arm. gen. (v zál.) Petra Pavla**, bývalého předsedy Vojenského výboru NATO a bývalého náčelníka Generálního štábu Armády ČR, v celém spektru hrozeb mizí hrozby vojenské, ale stále více se vynořují hrozby hybridní. Čína a Rusko velice intenzivně modernizují a věnují velké úsilí rozvoji právě hybridní zóny. Se svými předřčníky se shodl, že naším největším ohrožením je to, že nedokážeme identifikovat, co nám hrozí, a v důsledku toho nevíme, jak se bránit. Zásadním problémem České republiky je rovněž současný nesystémový přístup, je proto potřeba sestavit profesionální krizový management. Pokud se ale poučíme a na základě komplexního celospolečenského auditu toho, jak jsme si vedli, přijmeme jednoznačná doporučení a opatření, přispěje covidová krize k tomu, abychom byli lépe připraveni na krizi příští.

Práce s informacemi byla hlavním tématem **Josefa Středuly**, předsedy Českomoravské konfederace odborových svazů, mezi největší bezpečnostní hrozby pak zařadil i politickou nestabilitu. V první řadě však musíme být připraveni na bezpečnostní hrozby v České republice, abychom mohli čelit i těm světovým. Vítězem „koronakrize“ byl dle Středuly politický marketing, bohužel zatím nedošlo k žádnému vyhodnocení této krize. Největší chybou bylo neposlouchat odborníky a nepřipravit obyvatelstvo na krizové situace. Měli bychom si nyní vyhodnotit to, co je třeba, abychom pracovali se správnými informacemi a jak optimalizovat celý systém, který začíná Bezpečnostní radou státu. Každá vláda by též měla ujišťovat společnost o důležitosti členství v EU a NATO, k tomu je nutné, aby se otázka bezpečnosti více promítla i do vzdělávací soustavy.

František Vrábel, ředitel datové společnosti Semantic Visions, považuje za největší hrozbu dezinformace: „Jsme dlouhodobě a soustavně vystaveni působení cizí mocnosti, aby se polarizovala naše společnost, aby v ní zavládl chaos, aby přestala věřit demokratickým institucím a tímto ji oslabit.“ Největším dezinformačním aktérem je Rusko a aktérem, který se podílí na jejich rozšiřování a zveličování, je Facebook. Pravděpodobnými krizemi, které mohou naši společnost otrástit je rozsáhlý útok na kritickou infrastrukturu státu a výpadek páteřní infrastruktury internetu mimo území České republiky.

Na konferenci poprvé zazněla myšlenka zřízení postu poradce pro národní bezpečnost, který by koordinoval otázky bezpečnosti mezi jednotlivými složkami státu a poskytoval jim skutečné vedení.

Na poslední panelové diskusi konference s podtitulem **Obrana a bezpečnost od voleb k volbám a výzvy v nastávajícím období** se již tradičně sešli představitelé politických stran, které mají

na základě výsledků posledních parlamentních voleb zastoupení v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Ti tak přidali k dosud diskutovaným tématům politický pohled a zároveň výhled pro období po podzimních volbách.

Lubomír Metnar (ANO 2011) znovu připomněl, že nebyl snižován rozpočet na obranu od roku 2017, kdy je ve funkci ministra obrany. Bylo uzavřeno více než 35 tisíc smluv v hodnotě 115 mld. Kč a 90 % z těchto smluv bylo uzavřeno na poli českého obranného průmyslu.

Ivan Bartoš (Česká pirátská strana) představil tři priority strany: moderní a akceschopnou armádu, odolnou společnost a členství v EU a NATO. V rámci těchto mezinárodních organizací by ČR měla působit jako aktivní a předvídatelný partner. Cílem Pirátů je rovněž podpora vědy a výzkumu, jejichž financování chtějí navýšit o 1 mld. Kč.

Lubomír Zaorálek (ČSSD) vyzval k auditu hospodárnosti průstředků vynaložených do armády. Za tři klíčové hrozby považuje Zaorálek nukleární konflikt, kyberprostor a klimatickou změnu, přičemž pro úspěšné čelení všem třem je nutná mezinárodní spolupráce.

Pro **Mariana Jurečku** (KDU-ČSL) je důležité, aby docházelo k co největšímu zapojení českých firem jak do vědy a výzkumu, tak do výroby a dodávek bezpečnostních technologií. Jurečka zmínil i hrozbu klimatických změn, v jejichž důsledku se mohou objevit další hrozby, jako je migrace nebo terorismus.

Vojtěch Filip (KSČM) se vyslovil pro zastavení militarizace na východní hranici NATO, kde bychom měli zvolit naopak cestu demilitarizace a uvolňování mezinárodního napětí. Za největší hrozbu považuje terorismus a neschopnost dosáhnout diplomatického řešení tam, kde to je možné.

Alexandr Vondra (ODS) hovořil o důležitosti koordinace a kooperace bezpečnostních složek. Nesmí se opakovat fatální selhání, které se uskutečnilo při reflexi Vrbětic. Toto by mělo být podpořeno nastavením skutečně funkčního právního rámce.

Podle **Tomia Okamury** (SPD) je navyšování financí do obrany pouze prostředkem k financování zbrojařských firem. K obraně ČR by přispěl dobrovolný základní vojenský výcvik a posílení Aktivní zálohy. Největšími hrozbami jsou dle SPD islám, migrace, terorismus a eskalace mezinárodního napětí. V zahraniční politice by se měla Česká republika zaměřovat na jednání a spolupráci.

Vít Rakušan (STAN) zmínil důležitost rychlejších a účinnějších výběrových řízení a investic do výzkumu, inovací a kyberbezpečnosti. Také je důležité budovat důvěru v bezpečnostní složky.

Markéta Pekarová Adamová (TOP09) poděkovala za vyjádřenou podporu našich spojenců v kauze Vrbětic, ale vinou české vlády nebyla podpora deklarována ještě silněji, jasněji a konkrétními činy.

Většina politických představitelů se shodla na nutnosti naplnit závazky 2 % HDP na obranu. Výjimkou byl předseda SPD Tomio Okamura, který tuto částku nepovažuje za nutnou a podle předsedy KSČM Vojtěcha Filipa by měla Česká republika buď dodržet 2 % HDP, nebo si vyjednat výjimku.

Zbyněk Pavlačík se v závěru konference rozloučil s řečníky a účastníky konference a pozval je na 9. ročník konference, který se uskuteční příští rok.

Organizátorem národní konference Naše bezpečnost není samozřejmost je spolek Jagello 2000.

Její osmý ročník se konal pod záštitou předsedy vlády České republiky Andreje Babiše, 1. místopředsedy vlády a ministra vnitra České republiky Jana Hamáčka, ministra zahraničních věcí České republiky Jakuba Kulhánka a ministra obrany České republiky Lubomíra Metnara.